

F. 1003/5

CUERA 1961

ANNADA VI

CUDISCHET 6

TEXTS RADIOSCOLA

SEMS VON SEN VIADI

Da Valentin Bearth

Ediziun della Cuminonza
RADIOROMONTSCH 31

REDACZIUN : Alfons Maissen

S I N V I A

Il present cudischet nr. 31 dils texts complessivs de RADIOSCOLA: S E M S V O N S E N V I A D I , da scolast Valentin Bearth, pertucca ina materia ord la historia naturala. In extendiu register de numns de jarvas, flurs e plantas, elaboraus da Gion Peder Thöny e Valentin Bearth, specialmein risguardond ils terms surmirans, sto deplorablamein vegnir refretgs per sin pli tard. Nus sperein de saver publicar els en moda pli favoreivla cun autra caschun.

Per enrihir il cudischet e per augmentar la capientscha della lecziun, porscha el 6 maletgs e desegns. Quels sillas paginas 13, 14 e 15 ein elaborai tenor indicaziuns da V. Bearth da Rico Schnöller, Casti, quel silla cuviarta e sin pagina 17 e 19 da prof. Leo H i t z. Per l'intermediaziun dils desegns engraziein nus a dr. Paul Müller, Cuera.

Alfons Maissen

CUMISSIUN RADIOSCOLA

Franz Capeder, scolast, Salouf
Jon Semadeni, scolast secundar, Samedan
Luzi Tschärner, scolast secundar, Andeer
Alfons Maissen, parsura della C R S , Cuera
Adolf Ribl, representant dil Studio de Turitg
Christian Badraun, parsura della C R R, Cuera

←---- Igl fretgs da " Odermennig " tgi pendan ved igl fastei, èn armos cun crochigns. Els sa tagnan ved igl peil digls animals selvadis e vi-
gnan cotras derasos.

S E M S V O N S E N V I A D I

DA VALENTIN BEART, CASTI

Ena dumengia d'avost stad passada. Pro e prada fladavan l'odour amparnevla da fagn e fretg madeir. Fugiond la canera d'autos e motors an la val, veva fatg ena spassageda tras las aclas ed igl god, admirond fagns e flours an sias mondouras festivas, sa legrond digls psalms melodious digls cantadours sen la roma.

Agl our digl god an la sumbreiva frestgantonta d'en pegnatsch, tgi rasava la si' bratscha scu'na clutscha las alas vaia ma terro aint igl pastg. En tschancung sot mies refugi vevan las furmeilas da god battia veias e sendas. savens gio veva observo e pindero las diligiaintas luvrieras. Ena activitad febrila rigiva cò. An ve, an no, an crousch e travers cursavan e filavan igls animalets an prescha e sveltezza. Scu schi las streias da Val Dinatscha vessan predetg igls ses onns maiers! En lennet u en fretg tranter las zangas sa ruschnavan e sa murtiravan las furmeilettas sur sendas e punts.

Oz dantant s'occupescha ena gronda part digl mouel d'en transport tot special. En semign, neir, glischaint, pac pi grond tg'en savlung vign rimno e bardaglea vers igl furmiller.

Cò reivan gist Gion e Giera, dus bollerets da la setavla, mattigns cun igleida da sprer tg'on interess per tot chegl tgi fladescha e prosperescha an la vasta steiva da la na-teira. Da cuminanza vainsa persequito igl cunfar e barhar digls animalets.

GIÒN: Vurde scu chela pitschnetta lò steira notiers en grantet neir glischaint scu valé!

GIERA: Chel sumeglia gist ad en semign. E ved mintga gran-

gign penda ena bandieretta alva scu'n carscung - - - !

SCOLAST: Ast en bung igl mies tger, ma tschartge ossa la flour tgi darasa tals sems! - -

CUN PAZENZTGA ED ATZENZIUNG DA DEDECTIVS PERSCRUTESCHAN IGLS MATTATSCHS IGL CONTURN E TGAGLIOM VISCHINONT. TUT-ANENEDA EN GIVEL DA LEGREIA:

GION: Ia va la cattada. Tranter crappa e tgalias flureschan flours menlas scu gl'or. La figlia largia, raplada scu'na palma mang. Bleras portan gio igls fretgs madeirs.

GIERA: Gea, chels èn sarros an navettas lungas, tgi balantschan ved la romigna da la flour. Scugl tgametg èn dus viertgels sa daverts, cura tgi va nino las buschas. Curals neirs èn saltos a tera.

GION: E mia detta è davantada tot menla, rumpond ena frastga da chella planta.

SCOLAST: Stupent vez observo! Chella planta sa nomna FLOUR DA RUCS. Glè en zarclem, tgi prefarescha lias numbrivants, giondas e miraglias. Igl latg melen tgi flessegia da sies intern vign applitgia cunter viriclas e lentagens. Ma nous interessagn oz digls sems, chels glischaints curals neirs. Las furmeilas igls bardagleschan cun fadeia an lour tgimizada. Scu vivonda servan dantant angal chellas peziginas alvas tgi banderlan vedlonder. Chellas cuntignan ieli.

GIERA: Panets d'ieli, tge fegna delicatessa sen la meisa da las furmeilas!

GION: Nobla signareia !

SCOLAST: Ed ossa examine bagn igl conturn digl furmiller! Tge cattez?

GIERA: Sems da tottas schorts, figlias verdas e setgas e...

GION: E flours creschan cò ! La flour da rucs, violas, linaria, cardungs, - - flours s. Gion, panicla - - - e pang cucu.

SCOLAST: Igl palast da las furmeilas è circumdo d'en'atgna flora. Ossa puspe en pensum e vossa maleztga. En scrutatour da la nateira stò esser dedectiv. Sen fundamaint d'observaziuns combinescha el tscherts fatgs e teira ena conclusiung.

GIERA: Flours e furmeilas - - - f - f - f - f - ena tscherta parantella - ? -

GION: Furmeilas rabeglian notiers sems, e maglian panets

d'ielì, vignan grossas - - -

GIERA: ... e noschas au - au - au - am peztgan! Te streia tschuetta - - au !

GION: Ord igls sems creschan flours sper veias e sendas, dapartot!

SCOLAST: Las furmeilas procureschan la derasada digls sems. Betg ord carezza proximala, na, vulend dustar la neira fom, rendan ellas en prezious sarvetsch a las flours. En pievel da chellas diligiaintas luvrieras ò an otganta deis transporto 30'000 sems, anfignen 70 m da la planta. Chella immensa prestaziung ò en botanicher sved constato e persequito. EN SARVETSCH CLOMA L'OTER ! - dei igl proverbì. An gronda sabentscha ò igl Stgaffeider disponia e procuro per las sias createiras.

Vous savez tgi la flour scu la planta èn rantadas ena vet' antiera ved en tarpung tera. Scu parschunieras las cadaneschan fermas rieischs.

SCOLASTA: Percheigl èn ellas necessitadas da tarmetter igls sies unfants aint igl lontan, gliunsch davent da la curt paterna, tgi n'è betg capavla da paschantar en usche numarous pievelung. Igls sems èn chels pitschens vagabonds. Armadas da millis e milliungs bandungan onn per onn las grundas paternas tschartgond ina nova patria.

SCOLAST: Egn da vous oters savess sieir declarar scu en sem è biagia e furmo ?

GIERA: Gea, igl noss scolast veva declaro e dessignia en tal gl'onno passo. En sem sa compona d'en mavogl e da la paratscha, e d'en nuscheigl.

GION: Igl nuscheigl cuntigna la disposiziung per la nova plantigna.

GIERA: Per ordinari ans sogl disfrantzger ve da chel: rieischs, en schermet ed egn anfignen dus cotiledons. Tar la bagianza vainsa observo ad igl chellas parts.

SCOLAST: Ed igl mavogl ?

GION: Cheigl è ena tginada amplaneida da reservas las pi consistevlas.

SCOLAST: Igl Stgaffeider ò savia tg'en viadi pratenda preparaziungs ed ò previa per tots privels ed eventualitads. Ed oss anc la paratscha ?

GIERA: Chella schurmegia igl custevel cuntign scu la tga-vazza la tscharvela.

SCOLAST: Pero igl sem madeir è ena pitschna planta, circumdada d'en mantel da vivonda e schurmageda d'ena paratscha.

Er la grondezza e peisa digl sem variescha ed èn d'eminenza impurtanza per la derasada. Sems d'orchideas peisan angal enpêr milliunavels gram. Tals digl castogner salvatg 15-20 grams, ed igl sem digl cocus ca. 1/2 kg.

GION: Cant dei veiva en sem ?

SCOLAST: Igl coz da veta è da gronda muntada. La plepart digls sems sa legran d'ena lunga veta e da vigurouosa vitalitad. Representants ord la famiglia da las leguminosas duessan veir pruia anc siva 150 - 200 onns. Igl sem so spitgier anfignen tgi las condiziungs da clima e terratsch igl correspondan e lubeschan da prosperar.

Giera: Gea, scu'n suldo, armo da tgea fignen pe, sa metta igl sem sen viadi.

GION: Ma tge forzas igl geidan lotiers ?

SCOLAST: Ins disfranztgescha dus gruppas:

1. LA PLANTA OPERESCHA D'ATGNA FORZA

2. FORZAS ESTRAS EFFECTUESCHAN LA DERASAZIUNG

Cò cunaschez gio en exaimpel !

GIERA: Gea, las diligiaintas furmeilas rendan chest sarvetsch allas flours.

SCOLAST: Ed oters cattez franc e sieir! Vez fatg adatg, sur vischnanca, dafor Pedra Grossa ò la bova scarpo davent en vast tarpung da la sponda gl'onn da l'ava gronda. Ed oz - ? Tge docter ò curo chella noscha plaia ? An pacs onns nironsa strousch ple s'accorscher da la devastaziung. Flours e tglas creschan e prospereschan ed occupeschan mintga flatget. Ma sche a me, scu plantas e flours èn sa casadas a cò ?

GIERA: Igl vent ò purto notiers igls sems sen las sias alas -

GION: E forsa parfign l'ava, carstgangs ed animals - - -

SCOLAST: Stupent vez observo. Nondumbrevels èn igls ameis e gidanters sen la prada ed aint igl god. Nous lagn oss ansemen examinar varsacants tipics representants da chellas dus classes tgi va gist numno ed amprender da canoscher las forzas tgi effectueschan e pussibiliteschan la derasaziung.

1. DERASAZIUNG ORD ATGNA FORZA

Cun ageid da tscherts interessants indrez e famous mecanis-mus sa dalibereschan igls sems da lour stgeira parschung per girar il mond. Tadle! Ainten la sumbreiva digl god flurescha egn digls amprems pots da premaveira, igl PANG CUCU, u igl TREFIGL DA GOD. Ena fegna flour alva, igl tgaesch surtratg d'ena reit d'avagnas cotschnas. Igls sems madeiran igl zar-cladour e fanadour. Els èn sarros an beschlignas ovalas, tgi consistan or 5 troclas. La paratscha è construeida a moda da pare dubla. La part dafora ò la funcziung d'en s-gherla-minas. Igls botanichers on constato tgi differentas cellas gioian cò en'impurtanta rolla. Chellas cuntignan fregna d'amet tgi vign midada an setger. Las cellas sa sconflan. Cotras sa sviluppescha ena pressiung da 16-17 atmosferas. Totaneneda betg ple capabla da resister a chella tensiung, schloppla la paratscha! Igls sems tgappan ena paeda e saget-tan an l'aria. Els vignan sbirlos 2-3 m davent da la flour.

SCOLASTA: En sumiglant balester cattagn nous tar las violas. Er cò dorman igls sems an ena buscha. Igl fretg madeir sa fenda an treis parts, tgi sumeglian treis navettas. An chel-las sesan scu navigadours igls grangigns da sem. La paratscha setga e sa zuglia ansemen scu'na pena d'atschal tandeida. Igls sies ours tschiffan igls pors parschiniers, igls dozan ord tigna e starmagnan aint igl liber. Gist scu'na nousch tgi vous mattatschs piglez tranter dus dets e sagittez or da fanestra. Las furmeillas cattan igls sems e fon igls po-stigns e vitturigns. Betg angal ord plascheir ved la sten-tousa lavour. Er ved chels sems pendan satgets da vivonda, tgi amplaneschan la si tginada.

Sagls e sagliots scu pelaschs e plugls dattan era igls sems da la BAGIANGA SALVATGA, era nomnada LA VETSCHA. Tranter seivs, siva meirs, agl our digl god paradeschan igls sies bardungs stgeir-blos. Scu tantas peclangas pendan las ba-giangas ved la romigna e balignan aint igl flo digl vent.

GIERA: Ma scu lepa la faschola da chellas cuertas serradas?
SCOLAST: Vous vez gio observo scu las bagiangas meidan ca-lour, da verd tar bregn, ed alloura an neir glischaint scu valé. Il vistgia neir absorbescha la gleisch e favorisescha igl satger da la paratscha. Chella sa struba scu'n serpent ed igls fretgs sumeglian a tants teira-cacungs pandias ve da feils.

SCOLASTA: Spitgier agl our digl god, igl sa sarveir da las buschas, pratandess en satg plagn pazentzga. Dantant ans so en pitschen experimaint demonstrar igl operar da la nateira. Nous mattagn las bagiangas madeiras sen pigna u sen ena platte tгода. Siva curt mumaint sa fendan las beschlas ed igls balligns feilan scu tgametgs per steiv'anturn. Las navettas èn fandeidas per lung. Sies ours èn ruolos aint gist scu gl'our da la tgapela digl nurser. Igl pensum da la bagianga è cumplania. Sies sem è crudo a terra.

Ed ossa anc en interessant cumpogn, tgi tarmetta sies sems ord atgna forza sen viadi. Vez sieir gio antupo an tga - glioms gl'aton da tottas schorts remarcabels candaliers. Ena planta ornada da gliternas, cun en lung glimegl, sumigliant agl tgea d'ena cigogna. Igl cunaschez tots, chegl sturnichel - - ? -

GIERA: Igl geranium, u la BARETTA. - -

GION: An others lias ins ò era battagea chels peccalungs flour s. Giatgen.

SCOLAST: Taimp da stad carmalescha igl geranium las pulas cun sies bellezza tgalesschs blo-verds, tgi sa dervan scu tantas umbrellignas. Scu fem e luschezza svanescha igl splendid vistgia festiv digl losch zighingher. La figlia croda, sies best setga e fo fodas. Angal igl pistigl crescha anavont, sa stenda scu gl' pecal d'ena cigogna. Igl fructiv sa divida an 5 frestgets, tgi anameschan igl culez scu gl' culier ot igl vistgia d'en diplomat digl 18 avel tschentaner. Igls sems èn placas an ena lunga tgo - tscha, tgi è fermada ved la tschema digl pecal. E l'ora favorevla sloia chella digl pistigl. Scu ballas sagettan igls sems an l'aria.

Examine en'eda pi detagledamaintg chel legher zighingher - vous savez igl observar an steiva - e nirossas a far igliungs da chels remarcabels sots acrobatics ch'el è capabel da prestar. Gl'è en artist da vaglia! -

SCOLASTA: 2. La ple part da las flours è dependenta d'ageid per igl transport digls sems. Vous cunaschez igl sies pussant famegl.

GION: Igl sies pi fidevel e grond amei è igl vent.

SCOLAST: Deis d'aton, cur'igl favogn tgavaltgescha tras igl god, scassond cun mang pussant la nateira moribunda, buglia l'aria digl susurem da nondumbrevels ballons, avi-

ungs e paracurdadas. Indrezs igls pi raffinos siareschan agls sems en sgol lomet e sainza chitos.

GIERA: Sems da numerosas flours èn pandias ve d'en'umbrella. Chella igls porta tras l'aria scu igl paracurdada igl pilot.

GION: Savens observagnsa en fegn dratg u en'eleganta ple-migna.

GIERA: En bof digl vent, e gio sgulatschan igls fretgets tras l'aria.

SCOLAST: Anc en'otra observaziung faschainsa chel taimp. Flours cun monas curts èn sa midadas an barschungs da tgo-ma lunga. En lung stombel dolza las testignas tschorras sur fagns e figlias. Scu schi la planta savess, tgi la si'existenza dependa digl muvimaint digl vent. Uscheia sa preparan: SCHILENDRA---FLOURS - TGAMUTSCH - - e CICORGIA segl lung viadi. Igl nom tudestg da la flour-tgamutsch, la rosa digl vent, exprima stupent la si'derivanza e sies destign. Paster e tgavrer la nomnan era PEDERS SPALOS, BARBAS SON PEDER, - - PLIMATSCHS NUSSIGNER, - - ne parfign SCUAS STREIA. E cura tgil vent scoua bleis e valars da nossa muntogna, soltan nondumbrevels barschungets tras l'aria, scouas e scuets, en battibogl salvadi. Ena bargeda slascheda, scu schi tgavaltgessan streias e striungs agl baralot. Er giu an la val sa dolzan las umbrelignas da cicorgia e lantschetta e feilan an legra cumpagneia tras igl mond.

God, spessom e tgagliom sa desdan cura tg'igl favogn sunga las orglas an la roma. Nondumbrevels garnitschigns, purtos da levas alas boglian e sgargoglian tras l'aria.

Parfetsgs aviatours èn er igls fretgs digl ischi. Chels consistan or d'ena nousch, farmada ve d'en'ala cun elegant profil. Igl our da chella è deir scu en feildarom e mecta gross Crodan igls sems, scumainzan els totaneneda a girar e circular scu propeller d'en helicopter. E cun tge spertezza roteschan chels sturnichels! Ins ò dumbro 16 turs per seconda. Fasche en'amprova e lasche curdar en pugn plagn sems d'ischi da la fanestra da vossa tgombra!

Sumiglianta construcziung e famos indrez, scu igl pi re - numos technichers n'èn betg capavels d'imitar, cattagn nous er tar igls fretgs digl FRESSEL, - - digl PEGN, - - digl TIEV, - - e da la teglia.

SCOLASTA: Er igls garnitschigns tgi sa semgian an capsas e buschas vignan disturbos digl vent. Igls fasteis, tgi èn

per ordinari sa standias siva la fluriziung, balignan ve e no. Barcungs e cucheras sa dervan. Ena buffada digl cumpogn malziplo, ed igls semigns vignan sberlos ord igls letgets loms. Uscheia tarmettan MARGARITAS, CLAVS SON PEDER, - - FLOURS DA SCHLOPS, - - BRUNSIGNAS igls sies unfants sen viadi.

SCOLAST: Promptadad tot speciala, ed en fegn nas èn calitads digl CARDUNG. Sies fretgs pendan ved en tschoff tgavels, tgi sa dervan da deis suglialeivs e furman en admirabel ventagl. Totaneneda egn digls semets bandunga la buscha e sa tschainta segls tgeas spalos digls sies cumarats. Scu l'evla oransom igl crepel, el sa prepara per igl sgol. Mender bof digl vent igl porta davent. Angal scu las condiziungs d'atmosfera èn favorevlas sgolan igls pilots. Sias sta - ziungs meteorologicas na fallan mai la prognosa.

SCOLASTA: Betg angal igl vent è survetschevel amei da fi - glias e flours. Er l'ava, las blavas ondas da la mar, uals e flems servan agl transport digls sems. Plantas e flours tgi on elegia ondas ed avas per domicil on stuia s'adattar a chest element, ston igl cumbatter scu inimei e nizzigier las sias forzas per promover l'atgna prosperitad. La rosa da l'ava, la regigna da noss lais cunfeida sies unfants a las ondas. Sies sem è circundo d'en satget, amplania cun aria. Scu'na navetta da gummi porta chel sies giast d'ena riva a l'otra. En pèl impermeabla impidescha l'ava da penetrar e destrueir igl custevel intern.

En navigatour da vaglia è er igl C O C U S. Vous igl cunaszchez tots ord l'istorgia da Robinson.

GIERA: Gea, igl fretg da la loscha palma tgi ambellescha las costas da la mar. Las ondas tschaffan las nouschs e las portan segl des tras igls ozeans immens an teras lontan. Sang e frisch surporta igl sem igl lung e privlous viadi. En cros deir scu'n crap lascha penetrar nign'ava e schurmegia chel.

GION: Ma scu co igl cocus sa nuadar? Ins ò gio catto tals tgi peisan lò da 12 kg!

SCOLAST: Tadle! Schi faschagn en tagl tras ena nousch-cocus, schi constatainsa ena treidobla paratscha sumigliant scu tar la tschariescha. Igl sem sez sa compona d'ena coula tgavorgia, tg'è per part amplaneida cun latg, la provisiung pign scherm. La starmasada damez cuntigna aria e serva scu tschinta da sa nudar agl fretg. Chella geniala construcziun

pussibilitescha igl lung viadi e la derasaziung d'egna da las pi impurtantas plantas da cultura. Savez tge il cocus è per bleras teras gist usche nizzevel scu an nossas contradas la speia, igl grang!

Interessantass observaziungs savez er far tar igls bots - soncuncrest, tar la brunella e tar igls laschèrs (Hirten - täschchen).

Scu pasters vez forsa fatg adatg scu tgoras e nursas mor-dan da gost igls stombels setgs da la brunella. Ins ò vi-sito igl cullem da chels animals e catto lò ena retga se-menza, representants da numarousas flours e plantas da noss colms. Uscheia: sems da la brunella, - - da ranunchels, - - d'urtgeilas, - - da trefigl, - - arschola, - - da genziana, - - pe-d'occa (*Chenopodium album*), - - veronica, - - plantagen, - - ansiens, - - riva (*Klebkraut*), - - senav e geranium.

Mess an tera, igls sems on ancaglea e purto figlias e flours. Las avas recentas digl magung n'on betg pudia destruir la forza scherminonta digls semets.

Ma ancunaschez anc oters vitturigns aint igl god ?

GIERA: Gea, igl tscherv, tgavrouls, tgamutschs, golps e tes. - - -

GION: Ed igl svelt stgirat magasinescha antieras plungas nitscholas e puschas.

Chesta premaveira vainsa catto ve Spleis en' antiera tgi-minada, tgi chel stroler veva amblido gl'anviern passo.

GIERA: Sen l'alp da Casti ò mies frar fistizzo ena sgrigia tgi purtava nuschnegnas sot ena crepla. Mintgatant mitschi-va egna ord las greflas e crudava sen tera.

Taimp d'anviern scu tgi neivs e schaladas on mazzo u sfu-gianto baus e vermaneglia, servan igls fletoms da nossas ttaglinas agls utscheligns famantos scu vivonda.

GION: A chella bagascha gostan alloura las frosclas stupent, - - souras, - - tschischlets, - - rimigias, - - parmoglias, - - pomma- tgora e pizzochels. Parfign en stgiratign vaia diglia scu el lascheva gustar la fregn'arsa digl ttaglia-stretg.

SCOLAST: Stupent, stupent mies mats! -Da chels magliadrungs vignan era igls garnitschigns da sem purtos d'en god a l'oter.

Oters fretgs puspe, en armos cun spegnas lungas, crochigns e mucs setgs. Chels sa ferman ved la langa tschorra da las nursas e ved igl peil digls selvadis. Gea parfign ved igl

tschop greisch da catscheders e selvicultours ans catta
tals passagiers sainza tgerta e biglet.

GLERA: Na, vess propa betg panso tgi chels garnitschigns
da sem vessan tants gidanters e serviaints!

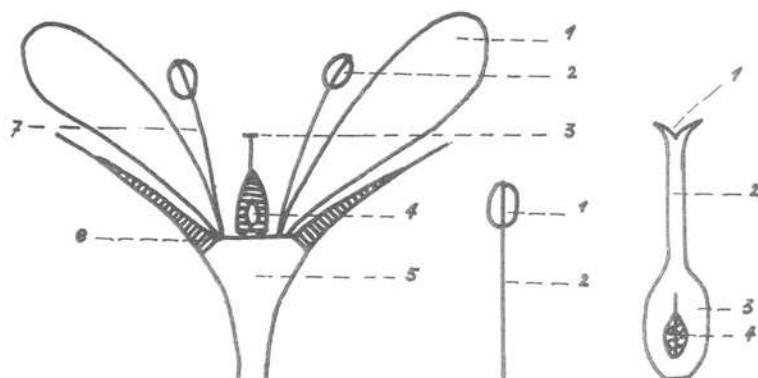
GION: Ena signareia scu aint igls pi nobels otels . . . !

SCOLAST: Propa, vent ed ava, carstgangs ed animals, atgnas
forzas, creadas da famous mecanissem, furman en' admirabla
cadagna. En'uniung tschantada e furmada digl prancepa da
vicendebladad, accordad'agl proverbi: EN SARVETSCH CLOMA
L'OTER !

Onn per onn giran uscheia milliungs da sems tras igl mond.
Sen muntognas ed an planeiras, aint igl god ed an las on-
das e cascadas da noss uals viageschan chels vagants sain-
za patria, sainza tgesa. - -

Ma igl domber digls eligias è limito. Angal en pitschen
trop da chell'immens'armada catta en tarpung tgi dat schur-
metg agl viandant. Chels favorits sagliaintan las portas da
las sias parschungs, cumbattan per aria, suglegl e pliev-
gia, orneschan pro e prada e delecteschan noss cor. E bagn
bôt puspe balignan fretgs e fletoms ved frastgas e romignas,
dorman garnitschs an beschlas e buschas, vignan ninos e car-
sinos digl vent, e sa semgian da lungs viadis, d'otas sgu-
ladas e legras saltadas!

1. ENA FLOUR

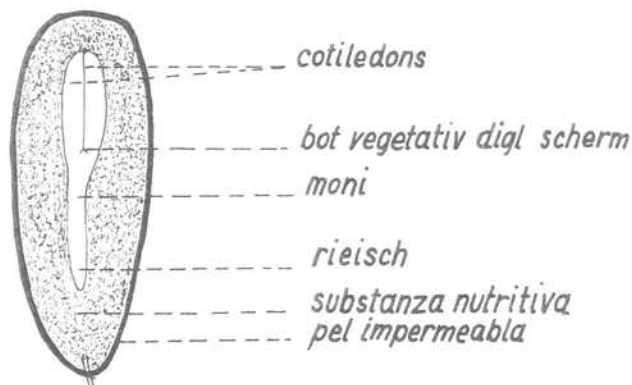
1. figlia-cruna	(feglia-cruna)
2. buschelas	(borlas)
3. butel	(stigma)
4. nouv fructiv	(nouv fructiv)
5. moni	(moni)
6. figlia-tgalesch	(feglia-calisch)
7. filet	(rom. Sursilvan)

1. buschelas
2. filet (stamin)

Pistigl

1. butel
2. barschola
3. nouv fructiv
4. disposiziung
pigl sem

2. EN SEM

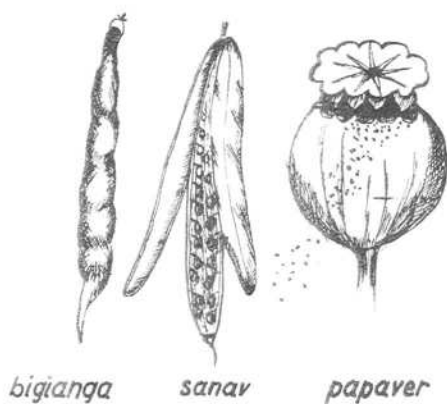

SEMS VON SEN VIADI

1. La planta operescha ord atgna forza

a) Buschas e beschlas sa dervan

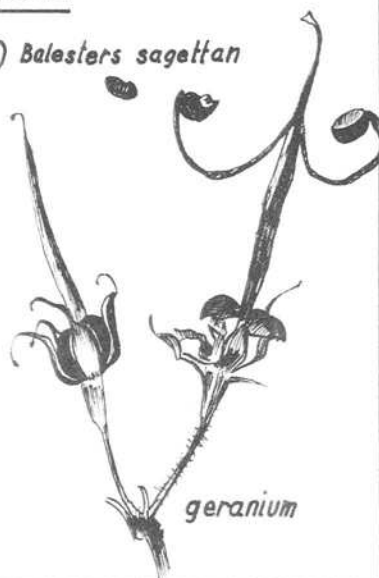
b) Balesters sagettan

bigianga

sanav

papaver

geranium

2. Jgl vent geida

1. cicorgia

2. pelusetta

3. vegna alpina (startugl)

4. ulm

5. tiev

6. pegn

7. fo

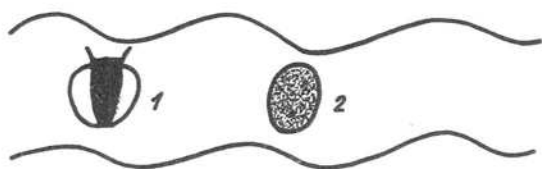
8. fressel

9. ischi

10. teglia

14

3. Sen las ondas da l'ava

Sems :

1. ogn

2. flour-Soncuncrest

4. Animals geidan

breier (barger)

geum alpin
(Jarva s. Benedetg)
(tud., Nagelkraut*)

1. urtgeila morta
2. flour da ruc s
3. viola
a. panet d'jela
b. sem

Sems armos cun crochigns

Furmeilas fon igls viturigns

parmuglia
rimigia (lantagen)
losa (laussa)
soura (fignecla)
tgaglia-stretg
frosia
tshitshlets
(suspidauna)
poma-tgora

glogn

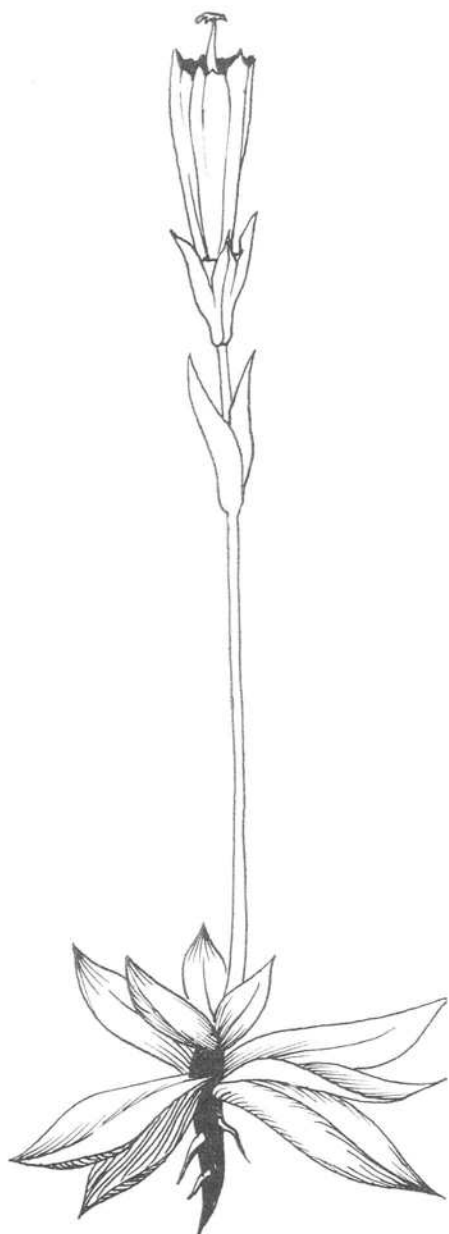
nitschola

Fletoms paradeschan e caramaleschan

Stgirats, meirs e sgrigias fon provisung

Rico Schnöller

Igl mona da la genziana (gentiana acaulis=caul-
tschas cuac) sa furma pér durant e siva la flu-
riziung. Cotras vignan igls sems exponi agl vent,
tgi sgherla igls garnitschs aint igl liber. ----+

La sgrigia (sgagia) promova grondamaintg la de-
rasaziung da las nuschpegnas. Cun chellas ampla-
nescha ella er sias tgiminadas, las calas vignan
savens betg ple cattadas. ----- +

